

[Bausgaard.]

tion som under merværdiafgiften. Når denne drøftelse er tilendebragt, er det vel muligt at gøre op, om der er sådanne betænkeligheder ved det administrative omfang, at man alene af den grund skulle afstå fra at gennemføre merværdiafgiften.

En anden ting, som jeg synes der er en vis tvivl om, er, hvorvidt det er muligt for alle erhverv at indarbejde dette system i deres hidtidige arbejdsform på en sådan måde, at man ikke med rette skal kunne hævde, at lovgivningsmagten ved gennemførelsen af en skattereform, der pålægger erhvervene administrative byrder, rent faktisk slår deres hidtidige arbejdsgrundlag i stykker. Der er jo i særlig grad på dette område gjort indsigelse fra gartnerierhvervet og i særlig grad fra den afsætningsvirksomhed, der foregår på Københavns grønttorv.

Det kan synes at være en enkelthed, en detalje i en stor sammenhæng, men der er vel grund til at sige, at det er forståeligt, hvis et erhverv reagerer ikke alene over for en afgiftsform, der pålægger det administrative byrder, men i særlig grad, hvis denne samtidig stiller et uafviseligt krav om en faktisk total omlægning af det hidtidige afsætningsgrundlag. Man kan komme til det resultat, at denne omsætningsafgiftsform indeholder så mange fordele for erhvervslivet og for dansk økonomis apparat som helhed, at man alligevel skal gennemføre den, men så har man i hvert fald en pligt til på forhånd at gøre de pågældende erhverv opmærksom på det og finde en rimelig tilpasning og overgangsform.

En anden ting, jeg synes der kan være behov for, er at se merværdiafgiften i sammenhæng med de muligheder, en sådan afgifts gennemførelse ville give for en skattereform, hvilket også alle, så vidt jeg forstod det, var enige om. Omend jeg måtte tage visse forbehold med hensyn til, om de øvrige principielle fordele stod helt uantastet, mener jeg, at vi igennem udvalgsarbejdet faktisk har fået konstateret, at der næppe gives noget andet omsætningsafgiftssystem, som på tilsvarende måde vil kunne danne grundlag for en reform af den øvrige skattepolitik; og det er meget væsentligt, synes jeg, at fastholde denne

sammenhæng imellem merværdiafgiften og mulighederne for en skattereform.

To ting er påkrævet ved en skattereform: for det første at finde det middel, som giver os et stærkere konjunkturpolitisk instrument i hænde, et system, hvorunder man hurtigere kan påvirke de konjunkturudsving, som jo er typiske for det moderne samfund, og for det andet at finde det system, som tillader en indtjening af en relativt pæn størrelse uden en tilsvarende relativt stærk beskatning, så længe denne indtjening ikke går til forbrug. Det er klart, at til begge disse formål vil merværdiafgiften være et absolut velegnet middel, og der er grund til at understrege, at ønsker man det sidste: at have et system, der tillader anvendelse af forbruget som skatteobjekt i større omfang end hidtil, er der ingen anden vej end en ændret generel omsætningsafgift. Det er åbenbart for alle, at vejen over punktskatterne er ved at være ført til ende. Det vil ikke uden virkelig betragtelig diskrimination mod enkelterhverv være muligt at gå væsentligt videre ad punktskattevejen. Det vil næppe heller være ønskeligt at gå videre med en forhøjelse af den procentsats, der gælder for engrosafgiften. Der kommer for det første den principielle ting ind, at denne afgift ikke er neutral, fordi den ikke er altomfattende, og dernæst, at den påfører erhvervene investeringsbyrder, som i særlig grad rammer detailhandelen, som er det sidste led i afsætningen, og som desværre også ofte er den, der med hensyn til kapitalbesiddelse er ringest stillet. Der er ad de hidtidige veje ingen mulighed for sådanne forøgelse, at vi kan nå frem til den reform af den direkte beskatning, som er ønsket fra så mange sider.

Jeg tror derfor, man må erkende, at vi på dette tidspunkt har tilbage at få afklaret nogle rent praktiske problemer i forbindelse med merværdiafgiften, herunder det administrative omfang ved denne afgift, og for mig at se er dette det væsentlige, der tilbagestår, medens jeg er af den opfattelse, at systemets principielle fordele står stort set uantastet.

Aksel Larsen: Det er jo rigtigt, at det er sagt af den højtærede finansminister — ganske vist ved en tidligere lejlighed — at han